

לשוננו לעם

עורכים: ע' איתן ומ' מדן

כרך יט, תשכ"ח

האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

על אנגליזציה מדומה וממשית

שתי הערות

א. יחד עם זאת

בקונטרס קפ"ג—קפ"ד (עמ' 38) דן ד"ר ברוך טומשוף בביטוי יחד עם זאת ומצינו, מתוך ספק, כתרגום גרוע של ביטוי אנגלי. האמת היא, שדווקא כאן אין מקום לאשמת אנגליציזמוס. זהו תרגום מילולי פשוט של ביטוי רוסי (vmeste stem), וזכורני שד"ר יצחק אפשטין, בשיחותיו עמי, היה קובל הרבה על כך. גם בספרו "הגיוני לשון" עמד על כך פעמיים (עמ' 4 ועמ' 32). ובכן, לא אשמת האנגלית כאן, אלא אשמת הרוסית, כלומר אשמת התרגום מרוסית.

ב. ארה"ב בלשון יחיד — אנגליציזמוס גם מפת האנגליזציה עושה שמות בשפתנו מאז קמה מדינתנו, וחוששני שברבות הימים תיהפך העברית ל"עבריתית". הייתי ראשון שזעקתי על כך מרה, מראשית תקומת המדינה, ואחרייכן נצטרפו גם אחרים לזעקתי זו. ברם, הנגע הולך ופושה, כדרך כל מחלה, שפן בריאות אינה מתפשטת, ואילו המחלות מתפשטות: "ביון", "כיסוי", "גיבוי", "מיסוי" ושאר פרחי צרעת אנגלית מעין אלה פורחים בשפתנו והורסים את דמותה. וגרוע מכל אלה, לפענ"ד, השימוש בארצות-הברית בלשון יחיד: "ארה"ב תחליט", "ארה"ב מודיעה" וכד'. מנהג

זר זה פשט בשפתנו תיכף לתקומת המדינה, כאילו עפ"י פקודה וצו מגבוה, מתוך דאגה לתיקון הלשון, כביכול. זוהי איוולת גמורה, ויהי מי האיש שפקד על כך. זהו קלקול שלא יתואר בשום אומה ולשון, מחוץ לאנגלית. אבל אצלנו הכול ייתכן, ואין אומר השב! מדוע לא דאגה האקדמיה עד כה להשיב את השימוש הנכון לקדמתו?

יאמרו: "כבר הורגלנו בכך, ואין הדבר צורם עוד את אוזנינו". כמה משונה טענת הסתגלנים הללו, המסתגלים על נקלה לכל "מהפכה", ואינם מרגישים בעוול שנעשה ובקלקול המבהיל. והרי כל המשתמשים כיום בארה"ב בלשון יחיד הלכו לפני כן שנים רבות בדרך הישר. ועכשיו, פתאום נשתלטה "אחדות גמורה" לאורך כל החזית, באין כל חילוקי דעות בעניין זה. מנהג קלוקל ונפסד בן 20 שנה דחה מסורת בת מאה שנה ויותר ועקר משורשו היגיון טבעי ופשוט. הייעשה כן במתוקנים שבהם?

אני פונה אל האקדמיה שלנו לא בשאלה בלבד, אלא גם בבקשה: תשב נא האקדמיה על מדוכה זו, ותיתן הוראות לקרייני הרדיו להחזיר עטרה ליושנה ולא להשתמש בארה"ב בלשון יחיד. תיקון זה חשוב לאין שיעור יותר מתיקון הנמלֵךְ, שסוף־סוף אינו אלא מלה לועזית משובשת. יפה אמרו חז"ל, כי הקוצים אינם גזרעים, אלא עולים ומיתמרים מאליהם. קל־וחומר, כשדואגים עוד לזרעם ולהשרישם.